

تحلیل بازار فولاد ضدزنگ

کالبدشکافی تحلیلی بازار فولاد ضدزنگ در ایران (۱۴۰۱ تا ۱۴۰۵)

ارزیابی روند قیمت استیل در شوک حذف ارز نیمایی، بحران تنگه هرمز و شاخص‌های
صحه‌گذاری بازار؛ بر پایه ۴۴ دوره ماهانه (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵) و داده نیمه مهر
۱۴۰۵.

۴/۸۳

دلار بر کیلوگرم؛ دماسنج
نیمه مهر ۱۴۰۵، بالای مرز ۴

۷+۲

نمودار و جدول تحلیلی

۵

نقطه عطف بازار

۴۴

دوره ماهانه بررسی شده

ویژه بازرگانان، تولیدکنندگان و مدیران خرید صنایع فلزی

فهرست مطالب

در این گزارش می‌خوانید

۱	خلاصه مدیریتی و یافته‌های کلیدی	۳
۲	مقدمه: چرا قیمت استیل ۳۰۴ چیزی فراتر از نرخ دلار را روایت می‌کند؟	۳
۳	۱- کارنامه آماری قیمت‌ها در بازه ۴۴ ماهه	۴
۴	پنج نقطه عطف بازار	۶
۵	۲- سه شاخص آشنا و اعتباربخش به تحلیل بازار استیل	۷
۶	۳- رابطه بازار استیل با شاخص شامخ (PMI) صنایع پایین‌دستی	۸
۷	۴- دماسنج حباب قیمت استیل	۱۰
۸	۵- جمع‌بندی و راهبردهای تجاری	۱۱
۹	۶- به‌روزرسانی مهر ۱۴۰۵: دماسنج بالای مرز ۴؛ اثر اختلال عرضه بر قیمت	۱۲
۱۰	نتیجه‌گیری پایانی	۱۳
۱۱	پیوست‌ها: نمودارهای تکمیلی	۱۳
۱۲	روش‌شناسی و درباره گزارش	۱۴

درباره این نسخه

این فایل نسخه قابل چاپ گزارش است. نسخه آنلاین با ماشین‌حساب دماسنج قیمت، در وبسایت استیل رخ منتشر شده است: steelrokh.com/steel-304-price-analysis-1405

خلاصه مدیریتی

- ۱ قیمت رول استیل ۳۰۴ در ۴۴ ماه (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵) ۵.۸۷ برابر شد؛ بیشتر از دلار آزاد (۵.۰۴ برابر) و بسیار کمتر از طلای ۱۸ عیار (۱۱.۱ برابر).
- ۲ استیل با دلار هم‌جهت است اما آینه آن نیست؛ ضریب همبستگی تغییرات ماهانه استیل با دلار ۰.۶۶ و با طلا ۰.۵۰ است، در حالی که دلار و طلا ۰.۸۳ همبستگی دارند. قیمت جهانی نیکل و شرایط عرضه داخلی نقش مستقلى دارند.
- ۳ پنج نقطه عطف رفتار بازار را توضیح می‌دهد: حباب اسفند ۱۴۰۱ (۴.۳۱ دلار)، انجماد ۱۴۰۲، کف تاریخی فروردین ۱۴۰۴ (۲.۳۶ دلار)، جبران عقب‌ماندگی پس از حذف ارز نیمايي و اختلال عرضه در بحران تنگه هرمز.
- ۴ دماسنج حباب (نسبت قیمت ریالی هر کیلو استیل ۳۰۴ به دلار آزاد، با میانگین ۴۴ ماهه ۳.۱۰) سه ناحیه دارد: زیر ۲.۸۰ انباشت، ۲.۸۰ تا ۴ ارزش منصفانه، بالای ۴ حباب مثبت.
- ۵ بر پایه داده نیمه مهر ۱۴۰۵، قیمت رول استیل ۳۰۴ نسبت به شهریور ۵۲.۴ درصد رشد کرد؛ هم‌اندازه جهش اسفند ۱۴۰۱. نسبت قیمت استیل به دلار به ۴.۸۳ رسید و برای نخستین بار پس از اسفند ۱۴۰۱ از مرز ۴ بالاتر رفت.
- ۶ در این ناحیه، نه انبار کردن منطقی است و نه توقف خرید؛ خرید به اندازه مصرف و قرارداد تأمین دوره‌ای.

یافته‌های کلیدی

۳.۱۰ دلار/کیلو

میانگین ۴۴ ماهه نسبت قیمت ریالی هر کیلو استیل ۳۰۴ به دلار بازار آزاد (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵).

۵۲.۴٪

رشد قیمت رول استیل ۳۰۴ در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور؛ هم‌اندازه جهش اسفند ۱۴۰۱، در حالی که دلار حدود ۱۸ درصد رشد کرد.

۴.۸۳ دلار/کیلو

نسبت قیمت رول استیل ۳۰۴ به دلار آزاد در نیمه مهر ۱۴۰۵؛ بالاترین سطح کل دوره بررسی و نخستین عبور از مرز ۴ پس از اسفند ۱۴۰۱.

۴۸۷.۴٪+

رشد قیمت رول استیل ۳۰۴ در ۴۴ ماه، در برابر ۱۴۰۴٪ رشد دلار آزاد و ۱۰۱۱.۵٪ رشد طلای ۱۸ عیار.

۲.۳۶ دلار/کیلو

کف تاریخی ارزش دلاری هر کیلو استیل ۳۰۴ در فروردین ۱۴۰۴؛ مقطعی که با نگاه پس از واقعه بهترین فرصت خرید تناژ بالا بود.

۰.۶۶

ضریب همبستگی تغییرات ماهانه قیمت استیل ۳۰۴ با دلار آزاد؛ در برابر ۰.۵۰ با طلا و ۰.۸۳ میان دلار و طلا.

مقدمه: چرا قیمت استیل ۳۰۴ چیزی فراتر از نرخ دلار را روایت می‌کند؟

فولاد زنگ‌نزن (Stainless Steel) آستنیتی (به‌ویژه گرید ۳۰۴) از استراتژیک‌ترین مواد اولیه در صنایع کلیدی نظیر پتروشیمی، نفت و گاز، داروسازی، تجهیزات غذایی و لوازم خانگی به شمار می‌رود. وجه تمایز بنیادین استیل با فولادهای ساختمانی (مانند میلگرد و ورق سیاه) در این است که کل زنجیره فولاد کربنی متکی به منابع و تولید داخلی است، در حالی که ورق فولاد زنگ‌نزن در ایران وابستگی بسیار بالایی به واردات دارد. نبود خطوط ذوب و نورد سرد ورق زنگ‌نزن در کشور باعث شده تا قیمت رول استیل، آینه‌ای تمام‌عیار از سه متغیر بنیادین باشد:

۱. نرخ مؤثر ارز وارداتی و تحولات تخصیص سهمیه‌ها

۲. بهای جهانی فلزات پایه، به‌ویژه نیکل در بورس فلزات لندن (LME)

۳. هزینه لجستیک بین‌المللی، کرایه حمل دریایی و بیمه

این گزارش با بررسی آماری ۴۴ دوره ماهانه (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵ با نرخ در نیمه هر ماه)، رفتار قیمتی **رول استیل ۳۰۴** ضخامت ۱ میلی‌متر مات (با مالیات ارزش افزوده) را در مقایسه با طلا و نرخ دلار بازار آزاد کالبدشکافی کرده و علل جهش‌ها، رکودها و حباب‌های قیمتی را بررسی می‌کند. هدف این است که دست‌اندرکاران بازار فراتر از نوسانات روزمره، بتوانند علاوه بر پارامترهای ذهنی رایج، منطق چرخه‌های رونق و رکود، حباب‌های قیمتی، کف‌های جذاب خرید و راهبردهای بقای بیشتر در بحران‌ها را به درستی تشخیص دهند. قیمت استیل در دوره بررسی، از بانک اطلاعات استیل رخ استخراج شده است.

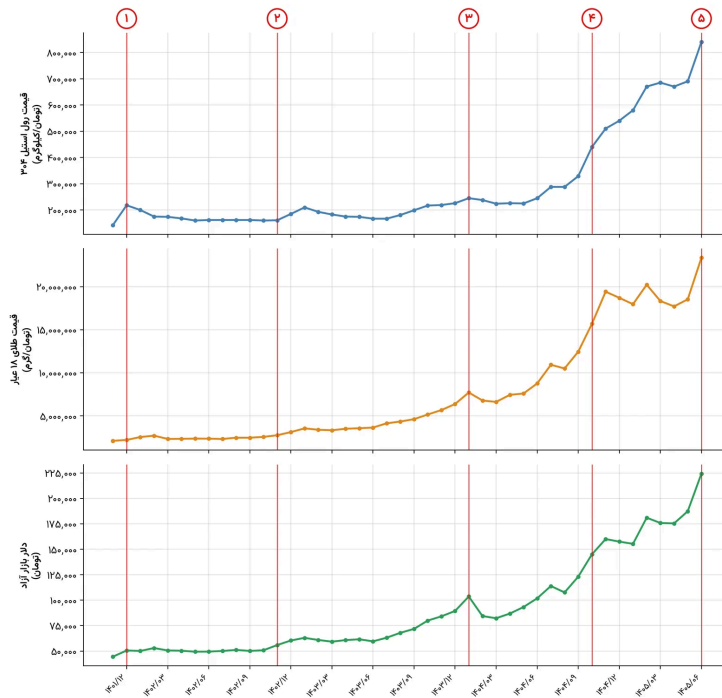
۱- کارنامه آماری قیمت‌ها در بازه ۴۴ ماهه (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵)

بررسی تجمیعی ارقام نشان می‌دهد که ساختار بازدهی قیمت‌ها در طول این بازه با تغییرات شگرفی همراه بوده است:

جدول ۱: کارنامه آماری قیمت‌ها در بازه ۴۴ ماهه

شاخص قیمت	بهمن ۱۴۰۱ (ابتدا)	شهریور ۱۴۰۵ (انتهای)	بازدهی کل دوره
طلا ۱۸ عیار (ریال)	۲۱,۰۰۸,۰۸۰	۲۳۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۰۱۱.۵٪+ (۱۱.۱ برابر)
رول استیل ۳۰۴ (ریال/کیلو)	۱,۴۳۰,۰۰۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	۴۸۷.۴٪+ (۵.۸۷ برابر)
دلار بازار آزاد (ریال)	۴۴۵,۰۰۰	۲,۲۴۳,۰۰۰	۴۰۴٪+ (۵.۰۴ برابر)
ارزش دلاری استیل (\$/کیلو)	۳.۲۱ دلار	۳.۷۴ دلار	میانگین: ۳.۱۰

توجه: نرخ‌های دلار و طلا در این گزارش، مقادیر تاریخی نیمه هر ماه از آرشیوهای عمومی هستند و صرفاً برای محاسبه نسبت تحلیلی (دلار بر کیلوگرم) به کار رفته‌اند. استیل رخ در خرید و فروش ارزش فعلیتی ندارد و این گزارش نرخ ارز اعلام نمی‌کند. برای نرخ رسمی و معاملاتی ارز به مراجع و صرافی‌های مجاز مراجعه کنید.

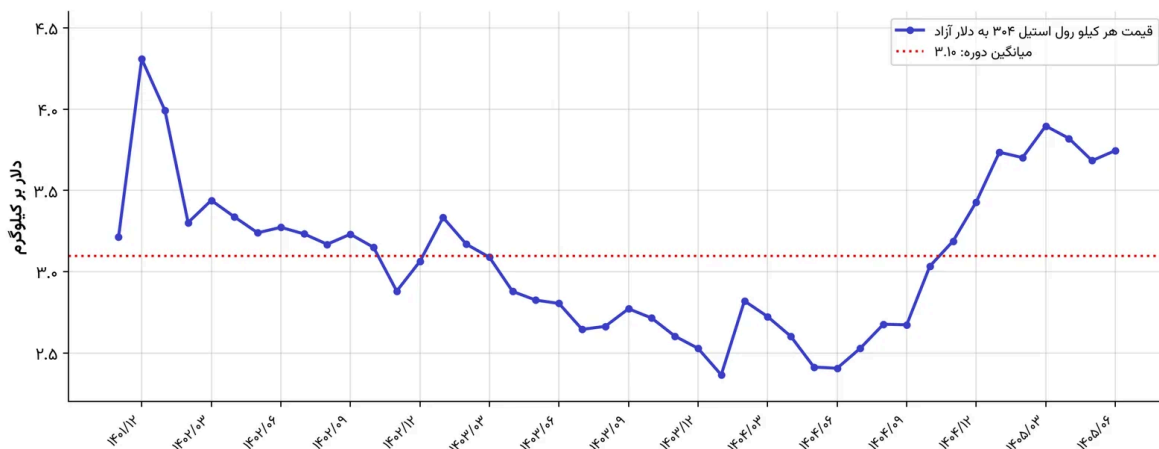
نمودار ۱: مقایسه روند قیمت رول استیل ۳۰۴، طلا و دلار آزاد (معیار نیمه هر ماه)

منبع قیمت استیل: بانک اطلاعات استیل رخ؛ دلار و طلا: مقادیر تاریخی از آرشیوهای عمومی.

کالبدشکافی نقاط بحرانی:

روند کلی نشان می‌دهد که استیل با متغیرهای اسمی اقتصاد ایران هم‌جهت است، اما قیمت آن صرفاً تابع دلار نیست. شدت و زمان‌بندی تغییرات استیل در مقاطع مختلف با دلار تا حدودی متفاوت است و در دوره‌های شوک، نوسان قیمت استیل نسبت به دلار شدت کمتری دارد (نمودار ۶ در پیوست روند شاخص قیمت نسبی را نشان می‌دهد). برای استیل که کلاً وارداتی است، مهم‌ترین سازوکار توضیح‌دهنده این رفتار، ترکیب نرخ ارز مؤثر واردات، هزینه جایگزینی، سیاست‌های تجاری و ارزی، قیمت جهانی استنلس استیل و نیکل، هزینه حمل و بیمه، موجودی داخلی و عرضه و تقاضای مؤثر بازار است.

در ادامه این گزارش به بررسی ۵ نقطه عطف اساسی بازار با تکیه بر رویدادهای اقتصادی و سیاسی می‌پردازیم. در این بخش قیمت هرکیلو ورق رول استیل ۳۰۴ به دلار در بازار ایران محور بررسی قرار گرفته است.

نمودار ۲: قیمت هرکیلو ورق رول استیل ۳۰۴ به دلار آزاد در بازار ایران (بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵)

نقطه عطف ۱: جهش اسفند ۱۴۰۱ و شکل‌گیری حباب دلاری (۴.۳۱ دلار بر کیلوگرم)

رویداد: در اسفند ۱۴۰۱ یکی از کم‌سابقه‌ترین انحراف‌های بازار رخ داد؛ قیمت استیل ظرف تنها یک ماه ۵۲.۴ درصد جهش کرد و از ۱۴۳ هزار تومان به ۲۱۸ هزار تومان رسید؛ در شرایطی که دلار ۱۳.۷٪ رشد کرد. در این نقطه، ارزش دلاری هر کیلوگرم استیل به بالاترین سطح دوره، ۴.۳۱ دلار پرواز کرد.

علت بنیادین: انسداد شدید سهمیه‌های ارزی پایان سال در سامانه جامع تجارت، به افت ناگهانی موجودی بنکداران تهران و رقابت هیجانی خریداران منجر شد. در این مقطع تعداد محدود واردکنندگان، قدرت قیمت‌گذاری را برای تاجران افزایش داد. این جهش قیمت بلافاصله در آخر بهار ۱۴۰۲ و با عرضه بیشتر به بازار فروکش کرد.

نقطه عطف ۲: رکود عمیق و انجماد قیمتی در سال ۱۴۰۲ (سقوط به زیر ۳ دلار)

رویداد: در سال ۱۴۰۲، از فروردین تا اسفند دلار حدود ۲۱٪ و طلا حدود ۲۲٪ رشد کرد، اما قیمت ریالی استیل در کانال ۱۶۰ تا ۱۷۰ هزار تومان قفل شد و ارزش دلاری هر کیلوگرم استیل تا کف ۲.۸۸ دلار پایین آمد.

علت بنیادین: ریزش سنگین قیمت نیکل در بورس لندن (LME) به دلیل جهش عرضه نیکل ارزان قیمت اندونزی در بازارهای آسیایی، در کنار انبارهای پر فولادسازان چینی که انگیزه بیشتری برای فروش با حاشیه سود فشرده به مقاصد مثل ایران داشتند، بازار را اشباع کرد. از طرف دیگر راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا در تیر ۱۴۰۲ که برای بخشی از واردات، نرخ مؤثری پایین‌تر از بازار آزاد فراهم کرد و شکاف قیمت ریالی را بیشتر نمود. بخش مهمی از تاجران در ۱۴۰۱ با قیمت‌های بالا استیل را انبار کرده بودند. وقتی روند نزولی شد، با نرخ سود بانکی ۲۳ درصد به بالا، نگهداری موجودی هزینه سنگینی داشت؛ نتیجه فروش رقابتی و حتی زیان‌ده برای آزادسازی نقدینگی بود که کف قیمت را شکست.

نقطه عطف ۳: شوک ارزی فروردین ۱۴۰۴ و ثبت کف تاریخی ارزش دلاری (۲.۳۶ دلار)

رویداد: با ورود دلار آزاد به کانال ۱۰۳ هزار تومان در ابتدای ۱۴۰۴ و واکنش فوری طلا با جهش ۲۱ درصدی، استیل واکنشی آرام نشان داد و در ۲۴۵ هزار تومان متوقف شد. نسبت قیمت استیل به دلار آزاد به کف تاریخی ۲.۳۶ دلار سقوط کرد.

علت بنیادین: پدیده تأخیر زمانی؛ محموله‌های فعال در بازار با حواله‌های ارزی ماه‌های قبل ترخیص شده بودند و کشتش تقاضای نقدی در صنایع پایین‌دستی وجود نداشت. از طرف دیگر اختلاف قیمت ارز حاصل از صادرات و ارز نیمایی، بسیاری از صادرکنندگان محصولات مختلف را تشویق کرد که استیل وارد کنند و به این ترتیب با عرضه بیش از تقاضا انبارهای استیل پر شد. با نگاه پس از واقعه، این مقطع بهترین فرصت برای خریدهای تناژ بالا در صنایع به حساب می‌آمد.

نقطه عطف ۴: حذف ارز نیمایی در پاییز ۱۴۰۴ و جبران عقب‌ماندگی قیمتی (رشد از ۲.۴ تا ۳.۲ دلار)

رویداد: از مهر ۱۴۰۴ استیل از فهرست کالاهای مشمول ارز ترجیحی/نیمایی خارج شد و واردات آن به تالار توافقی/آزاد رفت. واکنش بازار پلکانی بود. مهر با ۱۷.۶٪ نخستین جهش را ثبت کرد، آبان مکت کرد و آذر با ۱۴.۲٪ تقریباً هم‌گام دلار حرکت کرد. بزرگ‌ترین جهش‌ها در دی (۳۳.۷٪) و بهمن (۱۵.۹٪) رخ داد. استیل در این دو ماه ۵۵٪ رشد کرد (۳۲۹ به ۵۱۰ هزار تومان)، در حالی که دلار حدود ۳۰٪ و طلا حدود ۵۶٪ رشد کردند. در کل بازه شهریور تا بهمن، قیمت استیل بیش از دو برابر شد (۲۴۵ به ۵۱۰ هزار تومان) درحالی که دلار حدود ۵۷٪ بالا رفت.

علت بنیادین: با تمام شدن موجودی انبارهایی که با ارز ارزان تأمین شده بودند، قیمت جایگزینی بر مبنای دلار آزاد تعیین شد. نسبت قیمت استیل به دلار از حدود ۲۰۴۰ در شهریور به ۳۰۱۹ در بهمن رسید (و در اسفند به ۳۰۴۳). یعنی بازار از منطقه انباشت به ناحیه ارزش منصفانه بازگشت. بنابراین طبق دماسنج **(بخش ۴ همین گزارش)**، این جهش بیشتر جبران عقب‌ماندگی بود تا حباب. رشد هم‌زمان و شدید طلا نشان می‌دهد بخشی از جهش بازتاب شوک عمومی ارزی بوده و سهم دقیق حذف نیمی از آن قابل تفکیک نیست.

نقطه عطف ۵: ناامنی تنگه هرمز و اختلال عرضه (نوسان بین ۳۰۴ تا ۳۰۹ دلار)

رویداد: تشدید تنش‌های نظامی منطقه‌ای تردد دریایی و واردات از مسیر هرمز و بندر شهید رجایی را دچار اختلال کرد. داده‌ها دو مرحله متفاوت را نشان می‌دهند:

- **مرحله اول (اسفند تا مرداد):** استیل از دلار و طلا جدا شد. در اسفند و فروردین استیل ۵.۹٪ و ۷.۴٪ رشد کرد، در حالی که دلار و طلا هر دو افت داشتند. از بهمن تا مرداد استیل حدود ۳۵٪ رشد کرد، در برابر حدود ۱۷٪ برای دلار و کاهش حدود ۵٪ برای طلا. نسبت استیل به دلار از ۳۰۱۹ به ۳۰۶۸ رسید.
- **مرحله دوم (شهریور):** قیمت استیل با جهش ۲۱.۷٪ به ۸۴۰ هزار تومان رسید، اما دلار (۱۹.۷٪) و طلا (۲۶٪) هم‌زمان جهش مشابهی داشتند.

علت بنیادین: در مرحله اول (اسفند تا مرداد)، توقف یا تأخیر پهلویی‌گیری کشتی‌ها، افزایش کرایه و بیمه، کاهش موجودی انبارها و خرید احتیاطی کارخانجات باعث شد قیمت استیل حدود ۱۵ تا ۱۶ درصد سریع‌تر از دلار رشد کند. در مرحله دوم (شهریور) اما رکورد ریالی عمدتاً نتیجه افت ارزش ریال بود و نه کمبود تازه. بنابراین گرانی نیمه اول ۱۴۰۵ حاصل دو عامل فوق است.

۲- سه شاخص آشنا و اعتباربخش به تحلیل بازار استیل

برای جلوگیری از تفاسیر تک‌بعدی، سه شاخص تحلیلی آشنا وجود دارد که رفتار این بازار را شفاف می‌سازد. البته قبل از توضیح آن‌ها توضیحی در خصوص همبستگی قیمت استیل با دلار و طلا لازم است. بررسی همبستگی تغییرات ماهانه در کل بازه ۴۴ ماهه نیز این تصویر را به صورت کمی تأیید می‌کند: ضریب همبستگی استیل با دلار ۰.۶۶ و با طلا ۰.۵۰ است؛ در حالی که دلار و طلا با ضریب ۰.۸۳ همبستگی به مراتب بالاتری با هم دارند. این اختلاف نشان می‌دهد استیل، برخلاف طلا، نسبت به دلار «آینه‌ای کامل» نیست و متغیرهای دیگری همچون قیمت جهانی نیکل و شرایط عرضه داخلی در تعیین قیمت آن نقش مستقلی ایفا می‌کنند.

۱- بهای جهانی نیکل در بورس فلزات لندن (LME Nickel):

اگرچه استیل ۳۰۴ حدود ۸ تا ۱۰.۵ درصد نیکل دارد، اما همین سهم اندک بخش قابل توجهی از ارزش ماده اولیه آن را تعیین می‌کند. ریزش بهای نیکل در سال ۱۴۰۲ از محدوده ۲۲ هزار دلار به ۱۵ هزار دلار، همان‌طور که توضیح داده شد، یکی از دلایلی بود که چرا با وجود رشد دلار، استیل در داخل راکد ماند.

۲- شکاف نرخ ارز رسمی و بازار آزاد:

این شاخص عمق یارانه پنهان واردات را نشان می‌دهد. تا قبل از پاییز ۱۴۰۴، شکاف ۳۰ تا ۴۰ درصدی ارز نیمایی و آزاد مانع انتقال کامل تورم دلار به استیل می‌شد. اثر صفر شدن این شکاف با تخلیه موجودی‌های ارز ارزان، در دی و بهمن ۱۴۰۴ در قیمت ظاهر شد.

۳- نسبت قیمت استیل به میلگرد و ورق سیاه داخلی:

میلگرد و ورق سیاه ساختمانی با اتکا به سنگ‌آهن، انرژی و شمش داخلی تولید می‌شوند؛ در حالی که استیل ۱۰۰ درصد وابسته به خارج است. در وضعیت عادی، استیل ۳۰۴ حدود ۵ تا ۶ برابر میلگرد بورس کالا معامله می‌شود. در شهریور ۱۴۰۵ در پی بحران تنگه هرمز و انباشت جهش از اسفند تا شهریور، این نسبت به بالای ۸ برابر رسید؛ امری که نشان داد گرانی استیل ناشی از تورم عمومی ریال نبوده، بلکه بخشی از گرانی برخاسته از اختلال زنجیره تأمین بوده است.

۳- رابطه بازار استیل با شاخص شامخ (PMI) صنایع پایین‌دستی

شاخص مدیران خرید (شامخ) نشان‌دهنده نبض واقعی بازار است، که وابسته به فعالیت بنگاه‌های تولیدی می‌باشد. نوسانات شدید قیمت استیل به عنوان ماده اولیه وارداتی، مستقیماً زیرشاخص‌های شامخ را در صنایع وابسته تغییر داد:

طبق تعاریف اتاق بازرگانی، برای استخراج شاخص شامخ (که عدد بالای ۵۰ نشان‌دهنده رونق و زیر ۵۰ نشان‌دهنده رکود و انقباض بازار است)، چندین زیرشاخص وجود دارد که رفتار بازار استیل به شدت آن‌ها را جابه‌جا می‌کند:

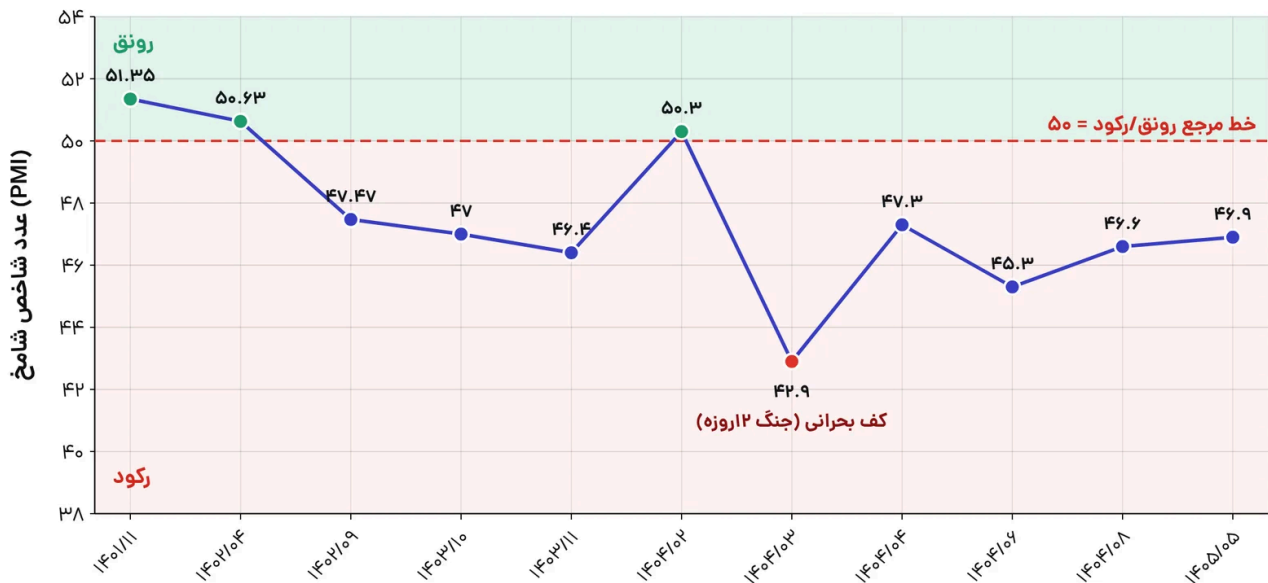
- **زیرشاخص «قیمت خرید مواد اولیه»:** همبستگی مستقیم و بسیار بالایی با قیمت استیل دارد.
- **زیرشاخص «سرعت انجام و تحویل سفارش‌ها»:** افت این شاخص به معنای تأخیر بیشتر در تحویل است.
- **زیرشاخص «موجودی مواد اولیه خریداری‌شده»:** موجودی انبارها بر این شاخص اثر می‌گذارد.
- **زیرشاخص «سفارشات جدید و حجم تولید»:** قراردادهای جدید تأمین و تولید در این شاخص دیده می‌شوند.

روند کلی رکودی: طبق نمودار ۳، روند شامخ کل اقتصاد در این بازه تقریباً همیشه در محدوده ۴۲ تا ۵۱ نوسان کرده و بیشتر ماه‌ها زیر خط مرجع ۵۰ (یعنی در فاز رکود) بوده است. البته قیمت و موجودی استیل فقط بر بخشی از زیرشاخص‌ها اثرگذار است و کل شاخص را نمی‌توان با روند قیمت استیل به راحتی تفسیر کرد.

- **بهمن ۱۴۰۱ (۵۱.۳۵) و تیر ۱۴۰۲ (۵۰.۶۳):** نقاطی از این بازه که کمی بالای خط رونق/رکود قرار داشتند؛ نشان‌دهنده یک دوره کوتاه ثبات نسبی پیش از تشدید فشارهای بعدی.
- **آذر ۱۴۰۲ (۴۷.۴۷) تا بهمن ۱۴۰۳ (۴۶.۴):** ورود پیوسته به فاز رکود، هم‌زمان با تشدید نوسانات ارزی.
- **خرداد ۱۴۰۴، کف بحرانی (۴۲.۹):** پایین‌ترین رقم کل بازه، دقیقاً هم‌زمان با جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل؛ گواه مستقلاً بر شدت شوک وارده به بخش تولید.
- **تیر تا شهریور ۱۴۰۴ (۴۷.۳ تا ۴۵.۳):** رکود ادامه‌دار، هم‌زمان با فعال‌سازی مکانیسم ماشه و تشدید محدودیت‌های ارزی واردات.

- آبان ۱۴۰۴ (۴۶.۶) و مرداد ۱۴۰۵ (۴۶.۹): ثبات در سطح رکودی؛ برخلاف جهش‌های شدید قیمتی استیل/طلا/دلار در همین بازه، شامخ بهبود محسوسی نشان نداده، یعنی صنایع پایین‌دستی همچنان زیر فشار هزینه بوده‌اند، نه در حال رونق.

جمع‌بندی: قیمت استیل در این بازه چند برابر شد و شامخ (که فعالیت واقعی تولید را می‌سنجد) از ناحیه رکود خارج نشد؛ این ترکیب «قیمت بالا + تولید راکد» نشانه رکود تورمی است.

نمودار ۳: شاخص شامخ کل اقتصاد ایران - محدودیت داده: آمار برخی ماه‌های ۱۴۰۲ و نیمه اول ۱۴۰۳ در منابع عمومی در دسترس نبود؛ نقاط فوق از گزارش‌های رسمی اتاق ایران و آرشو مربوطه استخراج شده‌اند.

رفتار استیل در نقاط عطف اشاره‌شده، تحلیل اثرات بر شاخص شامخ بخش‌های مختلف صنعتی را به شرح زیر قابل بررسی می‌کند:

الف) صنایع ماشین‌سازی، مخزن‌سازی و تجهیزات پتروشیمی/نفت:

ویژگی: مصرف سنگین ورق‌های ۳۰۴ و ۳۱۶ با ضخامت‌های بالا برای ساخت مخازن، پاپینگ و راکتورها.

اثر حذف ارز نیمایی در پاییز و زمستان ۱۴۰۴: این صنایع معمولاً قراردادهای پیمانکاری با قیمت مقطوع یا با تعدیل‌های تأخیری دارند. با جهش قیمت استیل، به نظر می‌رسد کارفرمایان دچار بحران سرمایه در گردش شوند. در این مقطع، انتظار می‌رود شامخ این صنعت با افت شدید در شاخص «سفارش‌های جدید» و «انتظارات تولید ماه آتی» مواجه شود.

اثر شوک تنگه هرمز: به دلیل وابستگی تقریباً کامل به پروژه‌های فازهای گازی و پتروشیمی، توقف واردات ورق به معنای تعطیلی کارگاه‌های ساخت اسکلت و مخزن بود که شاخص «میزان تولید» را به سمت کف رکودی ببرد.

ب) صنایع غذایی و دارویی:

ویژگی: رعایت الزامات بهداشتی شدید که استفاده از استیل ۳۰۴ و ۳۱۶ را در خطوط فرآوری، دیگ‌های پخت، تانکرهای شیر و استریلایزرها اجباری می‌کند.

اثربرداری شامخ: صنایع غذایی توان انتقال کامل هزینه‌ها به مصرف‌کننده نهایی را ندارند (به دلیل قیمت‌گذاری دستوری یا حساسیت سبد معیشت). در نتیجه، انتظار می‌رود جهش قیمت استیل باعث فشار شدید بر «سودآوری» و افت مؤلفه «استخدام و نیروی کار» در شامخ این صنایع شود.

ج) صنایع لوازم خانگی و آشپزخانه صنعتی (سینگ، هود، اجاق گاز، قاشق و چنگال):

ویژگی: مصرف‌کننده عمده رول‌های استیل براق (BA) و مات با ضخامت‌های نازک.

اثربرداری شامخ: کشش قیمتی تقاضای خانوار در لوازم خانگی پایین است. با هر بار جهش استیل، تقاضای نهایی کاهش یافته و انتظار می‌رود شاخص «موجودی محصول نهایی در انبار» در شامخ این صنعت افزایش یابد (انباشت کالای فروش‌نرفته به دلیل گرانی).

۴- دماسنج حباب قیمت استیل (راهنمای پیشنهادی برای مدیران خرید)

نسبت ساده «قیمت ریالی هر کیلوگرم استیل ۳۰۴ به نرخ دلار بازار آزاد»، سنج‌ای پیشنهادی برای تعیین موقعیت بازار و یکی از کاربردی‌ترین ابزارهای این تحلیل برای فعالان بازار است (میانگین تاریخی ۴۴ ماه = ۳۰۱۰ دلار بر کیلوگرم):

منطقه قرمز و حباب مثبت (بالای ۴ دلار/کیلو):

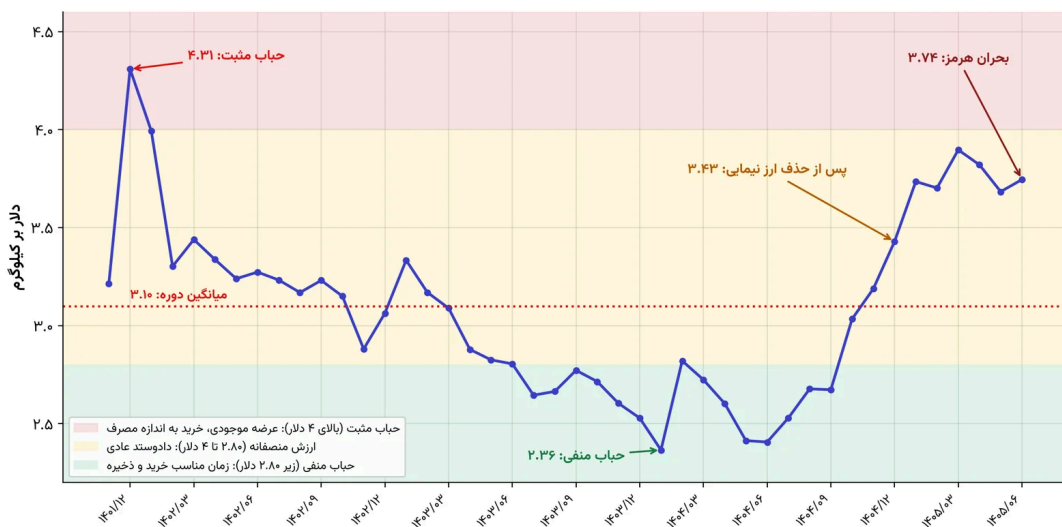
مانند اسفند ۱۴۰۱ (۴۰۳۱ دلار). بازار به سبب جو هیجانی، کمبود عرضه موقت یا مشکلات اداری دچار اضافه‌ارزش شده است. در این وضعیت، خرید و انبارداری پرریسک بوده و استراتژی بهینه، عرضه موجودی به بازار و خرید صرفاً به میزان مصرف روز است.

ناحیه ارزش منصفانه (۲۰۸۰ تا ۴ دلار/کیلو):

دامنه متعادل و نرمال بازار برای دادوستد روزمره و تأمین خطوط تولید.

منطقه سبز و طلایی انباشت (زیر ۲۰۸۰ دلار/کیلو):

مانند مهر ۱۴۰۳ تا آذر ۱۴۰۴ با کف فروردین ۱۴۰۴ (۲۰۳۶ دلار). بازار کالای فیزیکی از تورم ارزی عقب مانده است. در این محدوده، انجام خریدهای سالانه و شارژ انبار تصمیم اقتصادی منطقی است.

نمودار ۴: دماسنج حباب قیمت استیل ۳۰۴ در بازار ایران (قیمت اسمی، بدون تعدیل تورم)

ماشین حساب دماسنج قیمت استیل ۳۰۴

نسخه آنلاین این گزارش در وبسایت استیل رخ، ماشین حساب دماسنج دارد: قیمت هر کیلو و نرخ دلار مرجع دلخواه خود را وارد می کنید و موقعیت بازار روی دماسنج مشخص می شود. این ابزار نرخ ارز اعلام نمی کند.

steelrokh.com/steel-304-price-analysis-1405

میانگین ۳.۱۰ دلار و نواحی سه گانه فوق تنها بر پایه داده های این ۴۴ ماه و قیمت های اسمی (بدون تعدیل تورم) برآورد شده اند و باید به عنوان راهنمای تقریبی و نسخه ساده در نظر گرفته شوند، نه به عنوان مرز قطعی به کار روند. برای دقت بیشتر، می توان داده های سایر گریدها و کالاهای و نوسان قیمت جهانی استیل و نیکل را نیز در مدل وارد کرد.

۵- جمع بندی و راهبردهای تجاری

بررسی دوره های پرتلاطم گذشته نشان می دهد که در نهایت، این «تبادل یا عدم تعادل عرضه و تقاضای فیزیکی» است که قیمت نهایی و قدرت چانه زنی را در بازار رقم می زند؛ متغیرهای ارزی و جهانی تنها زمین بازی را تعریف می کنند، اما جریان واقعی کالا نتیجه معادله عرضه و تقاضاست:

پویایی عرضه و تقاضا؛ تعیین کننده نهایی کشف قیمت در انبارها

شکست تعادل در گلوگاه عرضه: از آنجا که استیل در داخل تولید نمی شود، هرگونه اختلال در فرایند ثبت سفارش، تخصیص ارز یا عبور کشتی ها از مبادی دریایی، به سرعت انبارها را از کالای آماده تحویل تهی می کند. در چنین شرایطی، حتی اگر تقاضا ثابت یا رو به رکود باشد، «کاهش عرضه فیزیکی» به ویژه در ضخامت ها و پرداخت های خاص (نظیر ورق های نازک BA یا مقاطع ضخیم صنعتی) و یا حتی در ورق های پرمصرف، منجر به جهش و رقابت قیمتی می شود.

کاهش تقاضای پروژه ای: تقاضای استیل ۳۰۴ بر خلاف فولادهای ساختمانی، ناشی از مصرف عمومی نیست؛ بلکه وابسته به زمان بندی اورهال پتروشیمی ها، توسعه فازهای گازی، صنایع دارویی و سفارش های خطوط صنایع غذایی است. هم زمانی آغاز پروژه های صنعتی با فازهای کسری انبار، محرک اصلی تشکیل حباب های صعودی در بازار بوده است.

بازتعریف مدیریت زنجیره تأمین؛ عبور از خرید روزمره به شراکت راهبردی

خرید برنامه ریزی شده بر پایه زمان بندی پروژه: برای کارخانجات و خریداران صنعتی، بزرگ ترین ریسک «توقف خط تولید به دلیل کسری مواد اولیه» است. راهبردهای پیشنهادی برای مدیران خرید و کارخانجات صنعتی، فاصله گرفتن از استراتژی خرید نقطه ای در اوج هیجانات بازار و حرکت به سمت «قراردادهای تأمین بلندمدت و دوره ای» با بازرگانان معتبر است تا بار تأمین و زمان بندی تحویل به صورت مشترک مدیریت شود.

تنظیم موجودی احتیاطی: با توجه به افزایش طول چرخه واردات و ریسک های لجستیک دریایی، تولیدکنندگان ناگزیرند ذخیره احتیاطی مواد اولیه در کارگاه های خود را از مصرف ۱ ماه به حداقل ۲ تا ۳ ماه افزایش دهند تا در تله جهش های مقطعی ناشی از کمبود بار در بنادر نیفتند. البته مشروط به ناحیه ای از دماسنج که در آن قرار دارند.

پایش همزمان دو بال قیمت‌گذاری: شاخص جهانی و تراز داخلی انبارها

تعیین قیمت استیل یک خیابان دوطرفه است:

- **بال خارجی:** رصد روزانه قیمت نیکل در بورس فلزات لندن (LME) و نرخ‌های صادراتی کارخانجات معتبر چین، تایوان و هند.
- **بال داخلی:** رصد موجودی روزانه انبارهای استیل، حجم بارهای در حال ترخیص در گمرکات جنوب، و وضعیت نقدینگی صنایع مصرف‌کننده.

پیوند این دو بخش به تأمین‌کننده و مصرف‌کننده اجازه می‌دهد پیش از وقوع جهش‌های ناشی از کاهش عرضه، تصمیمات درستی برای ورود یا خروج از بازار اتخاذ کنند.

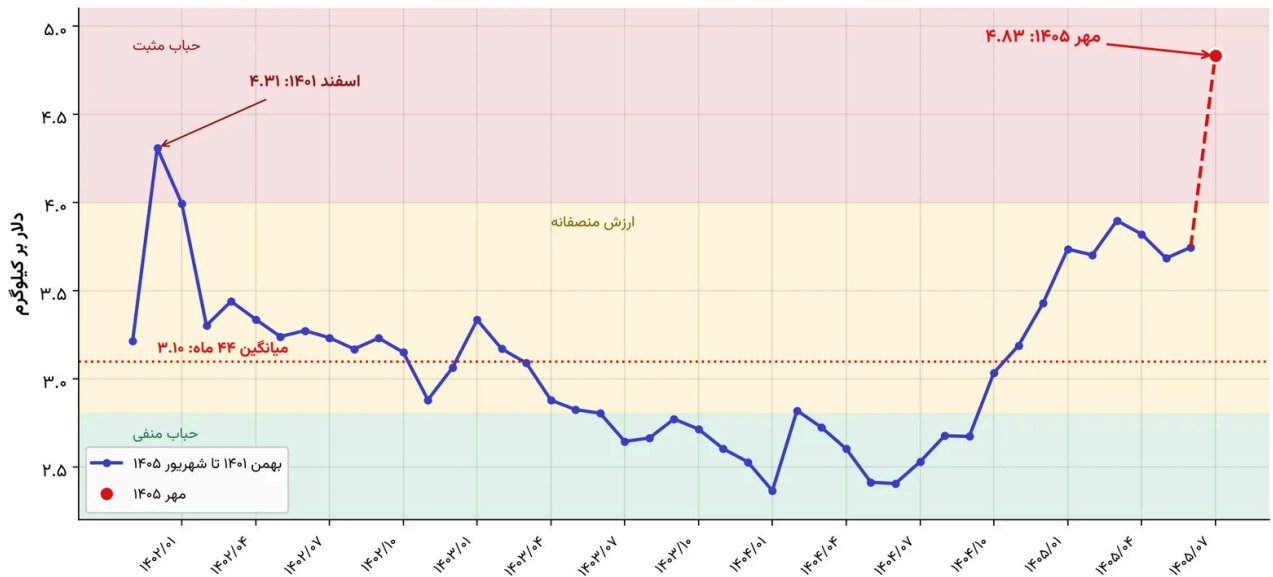
۶- به‌روزرسانی مهر ۱۴۰۵: دماسنج بالای مرز ۴؛ اثر اختلال عرضه بر قیمت

تحلیل این گزارش بر پایه داده‌های نیمه هر ماه از بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵ تهیه شده است. همزمان با نهایی شدن گزارش، بازار در مهر ۱۴۰۵ تغییری فاحش را تجربه کرد. بر پایه داده نیمه مهر، قیمت هر کیلو رول استیل ۳۰۴ به حدود ۱,۲۸۰,۰۰۰ تومان رسید که نسبت به شهریور ۵۲.۴ درصد رشد نشان می‌دهد. این جهش هم‌اندازه جهش اسفند ۱۴۰۱ است، در حالی که رشد دلار در همین ماه حدود ۱۸ درصد و رشد طلا حدود ۱۲ درصد بود. به این ترتیب نسبت قیمت استیل به دلار به ۴.۸۳ رسید. این بالاترین سطح کل دوره بررسی است و برای نخستین‌بار پس از اسفند ۱۴۰۱، دماسنج را از مرز ۴ بالاتر برده است (نمودار ۵).

برخلاف شهریور که جهش استیل تقریباً هم‌پای دلار و طلا بود، در مهر رشد استیل نزدیک به سه برابر رشد دلار بوده است. الگوی این واگرایی به اسفند ۱۴۰۱ شباهت دارد، یعنی دوره‌ای که عامل عرضه و موجودی، و نه نرخ ارز، محرک اصلی قیمت بود.

با این حال، یک تفاوت مهم وجود دارد. نواحی دماسنج بر پایه دوره‌ای با عرضه نسبتاً عادی برآورد شده‌اند. در شرایط اختلال مسیرهای واردات و افزایش هزینه حمل و بیمه، بخشی از نسبت بالا می‌تواند بازتاب «حق ریسک تأمین» باشد، نه صرفاً حباب. اینکه این سطح ماندگار است یا اصلاح می‌شود، به روند عادی شدن مسیرهای واردات بستگی دارد. تفکیک دقیق این دو اثر با داده‌های فعلی ممکن نیست.

بنابراین در این ناحیه، راهبرد منطقی نه انبار کردن است و نه توقف خرید. خرید به اندازه مصرف و استفاده از قراردادهای تأمین دوره‌ای، هم ریسک خرید در اوج و هم ریسک توقف خط تولید را کاهش می‌دهد. این ارزیابی وضعیت فعلی بازار است، نه پیش‌بینی جهت قیمت.

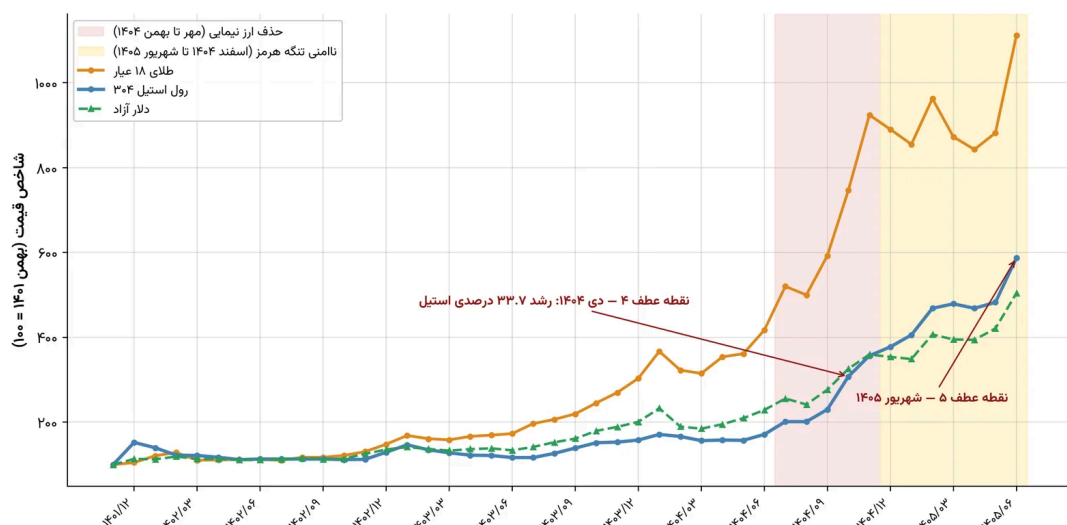
نمودار ۵: موقعیت مهر ۱۴۰۵ روی دماسنج قیمت استیل ۳۰۴ (معیار نیمه هر ماه) - در مهر ۱۴۰۵ نسبت از مرز ۴ عبور کرد

نتیجه‌گیری پایانی

رسالت یک بازرگان متعهد در حوزه فولاد ضدزنگ، تنها فروش مقطعی کالا نیست؛ بلکه تضمین استمرار زنجیره تأمین صنایع کشور در سخت‌ترین شرایط تحریمی و لجستیکی است. تجربه نشان داده برنده نهایی این بازار، تولیدکنندگانی هستند که با تحلیل رفتار چرخه‌ای قیمت‌ها و درک واقعیت‌های عرضه و تقاضا، تأمین مواد اولیه خود را به عنوان یک مزیت رقابتی و با همکاری بازرگانان باسابقه مدیریت می‌کنند.

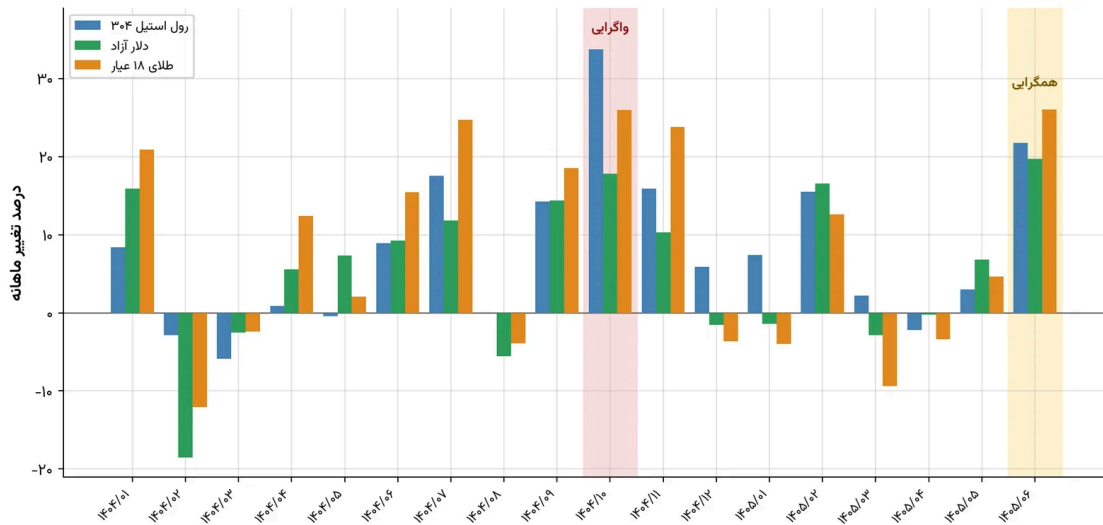
مشاهده قیمت ورق استیل ۳۰۴

پیوست‌ها: نمودارهای تکمیلی

نمودار ۶: شاخص قیمت نسبی طلا، دلار و استیل ۳۰۴ (پایه ۱۰۰ = بهمن ۱۴۰۱)

شاخص تجمعی استیل از اسفند ۱۴۰۴ برای اولین بار پس از بهار ۱۴۰۳ از شاخص دلار پیشی گرفت، اما بر اساس دماسنج **بخش ۴** نسبت $\text{kg}/\$$ تا شهریور ۱۴۰۵ در ناحیه ارزش منصفانه ماند؛ هرچند داده نیمه مهر ۱۴۰۵ نسبت را از مرز ۴ بالاتر برد (**بخش ۶**).

نمودار ۷: درصد نوسانات ماهانه در دوره‌های شوک حذف ارز نیمایی و بحران تنگه هرمز (فروردین ۱۴۰۴ تا شهریور ۱۴۰۵)

دی ۱۴۰۴ نمونه واگرایی استیل از دلار (جبران عقب‌ماندگی قیمتی) و شهریور ۱۴۰۵ نمونه هم‌گرایی هر سه شاخص است.

روش‌شناسی و درباره گزارش

روش‌شناسی

دوره بررسی

۴۴ دوره ماهانه، بهمن ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۵؛ به‌روزرسانی با داده نیمه مهر ۱۴۰۵

معیار زمانی

نرخ نیمه هر ماه

کالای مرجع

رول استیل ۳۰۴ ضخامت ۱ میلی‌متر مات، با مالیات ارزش افزوده

منابع

قیمت استیل: بانک اطلاعات استیل رخ. دلار و طلای ۱۸ عیار: مقادیر تاریخی نیمه هر ماه از آرشیوهای عمومی. شاخص شامخ: گزارش‌های رسمی اتاق ایران و آرشیو مربوطه.

محدودیت‌ها

قیمت‌ها اسمی و بدون تعدیل تورم‌اند؛ میانگین ۳.۱۰ و نواحی دماسنج فقط بر پایهٔ همین ۴۴ ماه برآورد شده و راهنمای تقریبی‌اند. آمار برخی ماه‌های ۱۴۰۲ و نیمهٔ اول ۱۴۰۳ شاخص شامخ در منابع عمومی در دسترس نبود.

دربارهٔ نرخ ارز

نرخ‌های دلار و طلا در این گزارش، مقادیر تاریخی نیمهٔ هر ماه از آرشیوهای عمومی هستند و صرفاً برای محاسبهٔ نسبت تحلیلی (دلار بر کیلوگرم) به کار رفته‌اند. استیل رخ در خرید و فروش ارز فعالیتی ندارد و این گزارش نرخ ارز اعلام نمی‌کند. برای نرخ رسمی و معاملاتی ارز به مراجع و صرافی‌های مجاز مراجعه کنید.

نویسنده

روزبه شیوایی

مهندس مکانیک و مدیر فعال در حوزهٔ استنلس‌استیل، استیل رخ

مشاهدهٔ پروفایل نویسنده و سایر مقالات او

شیوهٔ ارجاع

استیل رخ (۱۴۰۵). کالبدشکافی تحلیلی بازار فولاد ضدزنگ در ایران (۱۴۰۱ تا ۱۴۰۵). تهیه‌شده توسط روزبه شیوایی، مهر ۱۴۰۵.
steelrokh.com

این گزارش توصیهٔ سرمایه‌گذاری یا پیش‌بینی قیمت نیست؛ ارزیابی وضعیت بازار بر پایهٔ داده‌های تاریخی است.

متخصص استنلس استیل؛ از سال ۱۳۸۶

استیل رخ از سال ۱۳۸۶ فعالیت خود را در حوزه بازرگانی ورق، لوله و پروفیل استنلس استیل آغاز کرد و با تمرکز بر تأمین مطمئن، تنوع کالایی و ارائه خدمات تخصصی مرتبط، به یکی از نامهای معتبر و خوش سابقه در این بازار تبدیل شده است. این مجموعه امروز با اتکا به تخصص، شبکه تأمین گسترده و شناخت دقیق نیاز صنعت، در زمینه عرضه مواد اولیه استنلس استیل به عنوان شریکی قابل اعتماد برای فعالان صنعتی شناخته می شود.

راه های ارتباط با استیل رخ

واتس اپ
۰۹۱۲ ۸۰۰ ۱۶۰۶

فروش و مشاوره خرید
۰۲۱-۶۷۲۶۵

اینستاگرام
@steelrokh

تلگرام
t.me/steelrokh

وبسایت؛ قیمت روز، استعلام و نسخه تعاملی این گزارش
steelrokh.com

آدرس ها

- تهران، بزرگراه آفریقا، بعد از چهارراه جهان کودک، خیابان کیش، پلاک ۵۷، طبقه ۱
- تهران، شادآباد، خیابان شهید طارمی (۱۷ شهریور)، خیابان پرچین، پلاک ۱۰۱

محصولات و خدمات

اتصالات استیل

میلگرد استیل

پروفیل استیل

لوله استیل

ورق استیل

استعلام قیمت